

Samenvatting van het proefschrift

Meta C.J. van Lanschot

"Early detection of colorectal cancer: towards better surveillance"

Promotiedatum: 29 oktober 2019

Universiteit: Universiteit van Utrecht

Promotores:

Prof. dr. G.A. Meijer

Prof. dr. E. Dekker

Copromotores:

Dr. B. Carvalho

In Nederlands is in 2014 het bevolkingsonderzoek voor darmkanker uitgerold, met als doel sterfte aan deze ziekte te verminderen. Een gedeelte van de mensen bij wie tijdens screening coloscopie relevante darmafwijkingen gevonden en verwijderd zijn, houdt een verhoogd risico om in de toekomst opnieuw afwijkingen te ontwikkelen. Deze populatie wordt daarom onder controle gehouden met regelmatige surveillance coloscopieën.

De huidige surveillance strategie, die gebaseerd is op coloscopieën, is echter geassocieerd met een aantal problemen. Ten eerste is het programma niet bewezen effectief in het verlagen van darmkanker sterfte. Dit terwijl het programma leidt tot een enorme stijging in het aantal uit te voeren coloscopieën. Op die manier vormt surveillance een belasting voor zowel patiënten, als het gezondheidszorgsysteem. Ten tweede kleven er nadelen aan de coloscopie zelf. De coloscopie is invasief, duur en slechts beperkt beschikbaar. Het is belangrijk om die beperkte capaciteit in te zetten voor die patiënten, die er ook het meeste baat bij hebben. Ten derde worden tijdens de coloscopie alle voorloper lesies opgespoord en verwijderd, terwijl maar een klein gedeelte van die lesies uiteindelijk tot darmkanker zou zijn uitgegroeid. Toepassing van ontlastingstesten biedt de mogelijkheid om patiënten met grote kans op relevante darmafwijkingen te selecteren voor de coloscopie.

In dit proefschrift richt ik mij op het verbeteren van de surveillance strategie voor de vroeg detectie van darmkanker. Enerzijds heb ik geprobeerd inzichten te verschaffen in de moleculaire veranderingen die geassocieerd zijn met de ontwikkeling van darmkanker; anderzijds heb ik concrete alternatieve

strategieën onderzocht in de klinische praktijk voor verschillende surveillance populaties. Deze strategieën maken gebruik van ontlastingstesten. Invoeren van dergelijke alternatieve strategieën in de toekomst zou het aantal onnodige surveillance coloscopieën kunnen verminderen en de effectiviteit van het surveillance programma kunnen vergroten.